

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

11 Vtrùm aliquando liceat vim adferre debitori, si aliter nequeas rem tuam
obtinere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

fateri; quia Index tunc habet ius interrogandi, sicut de aliis criminibus. vnde non potest vii artificio praedicto. vide Nauar. cap. 17. n. 114. & duobus sequentibus. Contrarium tamen non est improbabile; quia alia videtur mens Iudicis, nempe an acceperit iniuste; non quoad modum tantum, sed quoad substantiam acceptionis.

63
Famuli. Sequitur Tertio, Famulos non posse sibi occulte compensare ex bonis dominorum; dum queruntur stipendia sua esse iusto minora; nisi reuera iudicio prudentis ita sit; nec solum lege gratitudinis, sed etiam iustitia plus debeat; quod potest fieri dupliciter. Primo, Si paruo quidem sit contentum, ea tamen mente, vt dominus seruitio diligenter praestito, esset suppleturus, & hanc mentem famuli dominus satis aduerterit; tunc enim ex iustitia dominus tenetur supplere; quia hoc tacite in pacto continetur. Secundo, Si pressus necessitate, exiguo conuenit; quia dominus amplius dare nolit. tunc enim quod operam suam multo pluris valentem tam paruo locet, non sponte facit, sed necessitate compulsus: (sicut si quis necessitate pressus, paruo vendat rem aliquam magni pretij) tenetur ergo dominus supplere stipendium ad aequivalentiam. hoc tamen intellige, si tali seruitio egebat, vel si magnum ex eo capiat emolumentum. quod si non egebat, sed solum ad preces alterius, nullo magno suo commodo admisit, merito potest minus offerre ac dare, *merces enim vltionae*, vt dici solet, *vile scum*: vide Nauar. cap. 17. num. 109. & sequentibus.

D V B I T A T I O X I.

Vtrum aliquando liceat vim adferre debitori, si aliter nequeas rem tuam obtinere.

64
R Espond. Dominicus Sotus putat id licere, quando Respublica ita est perturbata, vt nemo ius suum obtinere valeat, modo tamen sine armis & moderatè fiat. Sed vtendum distinctione. Si res tua extet apud alterum in sua specie, (v.g. equus, vestis, torquis, &c.) & non possis eam aliter recuperare ob Respublicae perturbationem, non est improbabile, posse te domum ingredi, & eam auferre; & si ille velit impedire, posse te etiam armis tueri. habes enim ius recuperandi rem tuam. Neque hic videtur proprie aggressio, sed defensio; vt supra dictum est ex D. Antonino & Siluestro. Si tamen res non extet, sed ille tantum sit debitor tuus, non potes hoc modo illam vindicare; quia tu non es dominus rei illius, sed ipse: vnde habet ius tibi resistendi, si eam vi auferre nitaris, & tu censeris aggressor, non ille; quia ipse non detinet rem tuam, sed tu innadis rem ipsius.

D V B I T A T I O X I I.

Vtrum in extrema vel etiam in graui necessitate, licitum sit aliena surripere.

D. Thom. quaest. 66. art. 7.

66
Primò de-
bet peti. N Otandum est, Eum, qui in necessitate versatur, non posse alienum vsurpare, nisi ante petierit iuuari, explicata sua miseria, vel nisi certo sibi persuadeat, se nihil obtenturum. si enim pro-

habilis spes sit, posse te conuenienti modo petendo (non enim tenetur vir honestae conditionis ostiatim mendicare) consequi vt sit tuum, non videris redactus ad eam necessitatem, vt cogaris surripere alienum. Hoc enim tunc demum iure gentium conceditur, quando alia via occurrendi necessitati non suppetit. Quare si aliter facis, contra debitum ordinem facis: nemo enim potest viuere ex alieno, quando potest ex proprio; efficiendo vt res aliena fiat sua per donationem, vel aliter. Non tamen videtur esse peccatum mortale, si hic ordo non seruetur, modo scandalum absit. quia siue dominus concedat, siue non concedat, potes accipere. est enim dumtaxat inordinatio in modo.

Nunc, Dico Primò, Quemuis in extrema necessitate constitutum posse accipere rem alienam, qua extremè indiget ad vitae suae conseruationem. Est communis sententia DD. Probatur; quia in extrema necessitate, omnia sunt communia, vt habet receptum axiomata. non quod per illam statim transferatur dominium; (vt rectè probat Nauar. cap. 17. num. 61.) sed quia quoad ius vtendi, communia sunt, ita vt licitè quibus illis angustiis pressus, possit occupare, sibi que vindicare rem quamlibet ad eum sibi necessariam, & ex eius vsu sibi & proximo opitulari. Cuius ratio est; quia finis rerum inferiorum est, vt hominibus in necessitate sint subsidio, & vt homines per illas possint vitam suam conseruare & tueri, ac proinde omnibus à natura hoc ius competit. Neque diuisio iure gentium introducta potuit hoc ius adimere: quia ius gentium supponit, non euerit, ius naturale; praesertim quod tantopere necessarium ad vitae conseruationem. censerit itaque debet diuisio esse facta, reseruato cuique iure naturali, quatenus erat necessarium ad vitam tuendam: alioquin non esset rationabili modo facta.

Hinc sequitur Primò, Si quis in tali necessitate constitutus, veller aliquid sibi necessarium occupare, non posse à domino illius rei prohiberi; quia iure suo vitur. quare poterit se tueri, tamquam qui iniuste ab altero inuadatur: & si necesse sit, seruato iustae defensionis moderamine, impedientem occidere.

Sequitur Secundo, Talem acceptionem non esse furtum aut rapinam; quia non fit domino iure inuito; tenetur enim consentire, cum tu iure tuo utaris.

Aduerte tamen, Si dominus sit in pari necessitate, te non posse ab illo accipere, vt omnes fatentur; quia in pari causa, melior est conditio possidentis. sit par ne-
Vtrum autem tenearis restituere, dicitur infra cap. 16. dub. 1.

Sed difficultas est, Vtrum idem sit licitum in graui necessitate. Multi DD. negant, putantes id iuris soli extremae necessitati reseruatum. Ita Caiet. q. 66. art. 7. Sotus l. 5. q. 3. art. 4. Couarr. ad reg. Peccatum p. 2. §. 1. nu. 3. & multi alij. Aliis placet contrarium.

Dico Secundo, Probabile est, non solum in extrema, sed etiam in graui necessitate morbi, famis, nuditatis, posse te clanculum surripere ab opulentis, si aliter graue illud malum auertere nequeas. Angelus v. Furtum. §. 37. Silu. eodem q. 5. Nauar. c. 17. num. 5. Ioan. Medina C. de elemosyna. q. 7. Couarruias supra, sentit esse probabile. Petrus Nauar. l. 3. c. 1. n. 375. Per grauom intelligo, non quouis

67
In extrema
licitum
surripere.

68

69
Non potest
impediri.

70
si domini
sit par ne-
cessitas.

71
In graui
necessitate.